

MUZEJSKI VJESNIK

GLASILO MUZEJSKOG DRUŠTVA SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

(Bjelovar, Čakovec, Čazma, Grabrovnica, Kalinovac, Koprivnica, Križevci, Kumrovec, Kutina, Sesvete, Trakošćan, Varaždin, Varaždinske Toplice, Veliki Tabor, Virje i Zelina)

TEHNIČKO UREDNIŠTVO

Stručni kolegij Muzeja Moslavine u Kutini

Glavni i odgovorni urednik: Srećko Karapetrić

Tehnički urednik: Tihomir Krsmanović

Uređivački kolegij: Goran Jakovljević (Bjelovar),
Srećko Karapetrić (Kutina), Tihomir Krsmanović (Kutina),
Slavica Moslavac (Kutina)

KOREKTURA: Ana Bobovac, Srećko Karapetrić

Muzejski vjesnik izlazi jedanput godišnje. Rukopise ne honoriramo i ne vraćamo. Za sadržaj i lekturu tekstova odgovaraju autori.

Glasiilo solidarno financiraju Muzeji sjeverozapadne Hrvatske.

Nakladnik: Muzej Moslavine Kutina

Za nakladnika: Slavica Moslavac

Tisak: Tiskara i knjigovežnica Kutina

Broj 14 - travanj 1991.

Godina XIV

Naklada: 600 komada

Naslovna stranica: Detalj sa izložbe "30. godina Muzeja Moslavine" u Kutini

PARK SKULPTURA HLEBINE

Park skulptura Galerije Hlebine postoji već sedamnaest godina. Skulpture su postavljene 1974, kada su i nastale na likovnoj koloniji organiziranoj u mjesecu rujnu. Izrada kipova povjerena je šestorici hlebinskih, logično, već provjerenih kipara: Dragici Belković, Bari Mustafi, Mati Generaliću, Martinu Hegedušiću, Miji Kuzmanu i Branku Međimorcu. Nastala djela samo su potvrdila visoku estetsku razinu tih najzanimljivijih predstavnika skulpture hlebinskog kruga. Zbog dugog vremenskog perioda od gotovo dva desetljeća park skulptura postao je svakodnevica pored koje prolazimo, ne primjećujući je. Stoga se ovim tekstom željelo osvrnuti, podvući, kratko analizirati i aktualizirati radove.

Ono što odmah uočavamo promatrajući naivnu skulpturu (u parku, ali i inače) njena je specifična forma i volumen. Radi se o zatvorenom, zbitom volumenu, masivnog, teškog dojma i jednostavno shvaćenog oblika. Kompozicije su frontalno tretirane, sklone simetriji, statične i često bez pokreta. Površine su grubo obrađene, nedotjerane su, s jasno vidljivim urezima dljmeta. Ljudski lik, ili bolje rečeno kmet gotovo je (uz rjetke prikaze životinja) jedini predmet zanimanja i umjetničke obrade kipara naivca. Tim grotesknim, trodimenzionalnim figurama pandan slobodno možemo potražiti u šarolikim likovima mnogobrojnih hlebinskih stakala. Za razliku od njihovih prethodnika i uzora skulptura gubi boju i lakoću pokreta, a brojnost likova svedena je na jednu, najviše dvije figure. Kako su inače naivne skulpture hlebinskog kruga manjih dimenzija, radovi ispred Galerije odudaraju i svakako plijene pažnju i svojim proporcijama. Naime, svih šest kipova prelaze visinu od dva metra. Tu zadatost materijala, kao i uvriježene, tipologizirane forme hlebinske tučka i listova. Veliki muzički instrument, za Generalića tako karakterističan opisni element, odmah atribuirao i određuje ulogu figure. Zanimljiv je i pokušaj unošenja emocije kroz dinamiku lica.

Mato Generalić čvrsto, kruto tijelo muškarca-bajzara oblikuje jednostavno tretiranim plohamo i oživljuje šarmantnim cvijetom suncokreta, pažljivo izrezbarenih latica, tučka i listova. Veliki muzički instrument, za Generalića tako karakterističan opisni element, odmah atribuirao i određuje ulogu figure. Zanimljiv je i pokušaj unošenja emocije kroz dinamiku lica.

Glava je blago ukošena u desnu stranu, čelo naborano dvjema borama, a usta široko otvorena.

U skulpturi "Narodna nošnja", Bara Mustafa naglasak stavlja na dekoraciju prostranih površina. Vez seoske odore očarava stiliziranim, blago ispučenim i uredno repetiranim cvjetovima s pet oblih latica. Čipku uokolo vrata, rukava i pregače buši svrdlom, a kićenost pojačava trima mašnjama čiji krajevi završavaju dvjema kuglicama. Kontrast u odnosu na nezgrapno, nespretno isklesano tijelo, prevelike, masivne glave.

Tema plesa nametnula je Branku Međimorcu zadatak težak svakom naivnom kiparu - prikaz tijela u pokretu. U "Plesačima" on je to učinio na očekivan način. Dok žena stoji sasvim mirno, ukočeno s rukama položenim na trbuh, muškarčeva je glava pomaknuta od osi, zabačena u desnu stranu, a desna noga je podignuta i savijena u koljenu oponašajući gibanje u plesu.

Oblik skulpture "Težak na poldan" Dragice Belković ne slijedi tipičnu sabijenost i oblost prijašnjih radova. Usvojena vitkost i visina debla rezultirala je figurom izdužena stasa. Tijelo težaka dano je krajnje jednostavnom i reduciranom formom kojom se izražava i psihologija lika. Za razliku od shematiziranog i bezizražajnog lica, govor tijela je snažan i jasan. Povijenih leđa, uvučene glave među uskim ramenima, ruku položenih na trbuh, cijela figura odaje poniznost i ubogost siromašnog seljaka.

"Putnik" Mije Kuzmana u odnosu na ostale skulpture posjeduje stanovitu dozu elegancije koja se odražava u vitkosti i naglašenju okomitosti prilike, spretnijim proporcijama i velikim, mirnim plohamo. Na kretanje, hod čovjeka, upućuje nas lijeva noga savijena u koljenu i malo izbočena prema naprijed. Međutim, zatvorena mirna ploha i ukočene ruke priljubljene uz tijelo zaleđuju pokret i stvaraju dojam statičnosti. Površina je uglačana i očišćena od suvišnih detalja, ali zbog minuciozno izvedenih žila na rukama, jasno je da skulptura nije u potpunosti svedena na bitno - nedosljednost tako tipična za naivnog stvaraoča.

Lirizam, emociju, osjećaj za detalj, finoću obrade i proporcionalnost nalazimo u skulpturi

MARTIN HEGEDUŠIĆ
Hlebinska mati

DRAGICA BELKOVIĆ
Težak na poldan

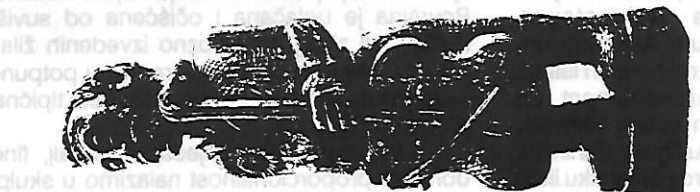
MIJO KUZMAN
Putnik

BRANKO MEDIMOREC
Plesački par

BARA MUSTAFA
Hlebinska narodna nošnja

MATO GENERALIĆ
Bajzar

Martina Hegedušića. "Hlebinska mati" je zasigurno najkvalitetniji rad nastao u koloniji. Skulptura u cjelini djeluje skladno zbog vješto i proporcionalno raspoređenih volumena. Meke forme privlače nas puninom i oblošću, sugerirajući toplinu, a magnetski djeluje i nasmiješeno lice puno blagosti i nježnog, uvjerljivog izraza. Naročito je inventivno rješenje kosa. Nepravilno

se uvlači i ispučava na čelu, mirno pada preko ramena, a završava precizno obrađenim, sitnim, pa poredanim pletenicama. Dijete je radeno nešto nespretnije i jednostavnije, bez dekoracije i detaljiziranja. Ipak, velika, nezgrapna stopala koja izviruju ispod haljine odaju rad kipara naivca.

Vesna JURIĆ BULATOVIĆ, Etno-muzej Staro selo Kumrovec

PREGLED GALERIJSKIH AKTIVNOSTI U KUMROVCU U PROTEKLE DVIJE GODINE

U redovnoj djelatnosti Etno muzeja Staro selo Kumrovec u protekle dvije godine, značajan vid aktivnosti odnosio se na likovna događanja.

Preduvjeti za ovu aktivnost postoje, a to su dva atraktivna galerijska prostora, jedan je Kongresno-galerijski prostor u Hotelu Kumrovec, a drugi je Izložbeni prostor u Starom selu. Također, vremenom je formiran i likovni fundus, čija stvarna valorizacija tek predstoji.

Kumrovec je likovnim događanjima prisutan više godina, ali ne može se reći da se ovom djelatnošću netko bavio sustavno, a time implicite i stručno. Postojala je određena stihijska aktivnost, odnosno bilo je pitanje prestiža da netko od umjetnika izlaže u Kumrovcu, odnosno da pokloni u fundus svoj rad. Na taj način, a i samoinicijativno od strane umjetnika i različitih udruženja poklanjani su radovi Kumrovcu, koje barem jednom godišnje predočimo javnosti.

Istovremeno, pokrenuto je i nekoliko likovnih akcija van naše kuće, koje su pojedincima "trebale" s ciljem da se formira jedinstvena galerija poklona. No ove akcije su ostale na pokušaju.

Međutim, unazad 2-3 godine lagano je počelo da se formira nešto što se zove profilirana galerijska aktivnost, s naglaskom na sljedećem: organizirati 5-6 izložbi godišnje, od čega 2-3 veće izložbe, a ostalo se odnosi na afirmaciju mladih slikara, amaterskih likovnih udruženja i na likovnu koloniju. Na taj način željeli smo reafirmirati Kumrovec kao galerijski centar u kome će umjetnici rado izlagati, a naše prodajne izložbe pokazale su se kao pun pogodak, jer su umjetnici i s te strane bili zadovoljni. Sve izložbe koje organiziramo u Kumrovcu, medijski su dobro

pokrivene i često nakon izlaganja u Kumrovcu, organiziramo izložbu u Zagrebu.

U svakom slučaju umjetnici rado gostuju u kumrovečkim galerijama, posebno kada se uvidio značaj marketinški osmišljenih likovnih događanja. U protekle dvije godine u Kumrovcu su izlagali: Dora Balić Žunić, Ljubomir Stahov, Zlatko Prica, umjetnici iz Zajednice likovnih radnika Zagreba, Ivan Rabuzin, izložba iz našeg fundusa, Martin Bizjak. Za afirmaciju Kumrovca kao galerijskog centra, veliki pomak su napravile i dvije likovne kolonije, koje smo organizirali 1989. i 1990. godine.

Uspjehu likovnih kolonija svakako su doprinjeli slikari okupljeni u Kumrovcu: Ljiljana Lauš Belko, Tomislav Hruškovec, Ivica Propadalo, Ivan Šiško, Josip Generalić, Ivan Lacković Croata, Dragutin Kiš, Ivan Rabuzin, Ljubica Kroflin, Dina Lenković, Zorislav Drempetić Hrčić i drugi. Od 1990. godine od drugog saziva kolonija nosi naziv "Zagorski koloriti" i održat će se i ove godine u mjesecu rujnu, a svakako ćemo nastaviti s praksom prošlogodišnjih "Zagorskih kolorita", kada je u radu kolonije sudjelovala i studentica Akademije likovnih umjetnosti iz Zagreba, Lada Čolić. Suradnja s ALU je već ranije uspostavljena, a u programu za ovu godinu je veći projekt koga ćemo realizirati zajednički.

Na kraju ovog kratkog osvrtu na samo jedan vid aktivnosti Etno muzeja Staro selo Kumrovec, mogu istaknuti sljedeće: samo dobro osmišljene i "izložbe s razlogom", a ne samo izložbe radi izložbe, značajne su umjetniku i organizatoru, gledajući sa aspekta afirmacije i umjetnika i galerije. A ova likovna događanja,